

Týždeň od 18. do 24. januára

POKORA AKO ZÁKLAD JEDNOTY (FIL 2,1–11)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 2,1–11; Jer 17,9; Fil 4,8; 1Kor 8,2; Rim 8,3; Heb 2,14–18

ÚVODNÝ TEXT

Dovršte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! (Fil 2,2)

V jednote je sila. Ale vedieť, čo je pravda, neznamenať to isté, ako podľa nej konať. Všetci niekedy zlyháme, napriek nášmu najlepšiemu úsiliu o jednotu. To však nie je to isté ako úmyselné podkopávanie jednoty. Niet preto divu, že Pavol vo svojom Liste Filipanom pokračuje výzvou, aby „zmýšľali rovnako“ („aby ste jedno a to isté mysleli“; Roh.).

Dôležitosť jednoty odvodzuje Pavol z učenia a príkladu Ježiša Krista. Je to téma, ktorú nachádzame v celej Novej zmluve a najmä v listoch. Pôvod nejednoty vo vesmíre pramenil z pýchy a dychtivosti po postavení a moci jediného anjela v nebi. Tento postoj sa rýchlo šíril, a to aj v dokonalom prostredí (pozri Iz 14,12–14). Potom sa zakorenil v Edene. Aj tu zvíťazila nespokojnosť s pravidlami, ktoré Boh zaviedol, a túžba postúpiť do vyššej sféry, než ktorú pre človeka pripravil Boh (1Moj 3,1–6).

Tento týždeň sa sústredíme na biblický základ jednoty v cirkvi. Osobitne sa zameriame na úžasné Kristovo sebazníženie (*kenózu*), na poučenia, ktoré si z uvažovania o Ňom môžeme vziať, a na to, ako môžeme rásť, aby sme sa Mu viac podobali.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu prvej časti 2. kapitoly Listu Filipanom (verše 1–11) sa zameriame na biblický základ jednoty v cirkvi, ktorým je kresťanská pokora. Preskúmame Kristovo ohromujúce poníženie a to, ako sa môžeme učiť z Jeho príkladu, aby sme Mu boli viac podobní a prekonávali nezhody.

- Fil 2,1–4: Nejednota a rozpory vo filipskom zbore (nedeľa)
- Fil 2,2–4: Pokora a úcta k druhým ako zdroj jednoty (pondelok)
- Fil 2,5: Potreba premeny myslenia podľa Kristovho vzoru (utorok)
- Fil 2,5–8: Kristova pokora a poníženie – naša záchrana i vzor (streda, štvrtok)

NEJEDNOTA VO FILIPÁCH

¹Ak teda jestvuje nejaké povzbudenie v Kristovi, ak jestvuje nejaká útecha z lásky, nejaké spoločenstvo Ducha, nejaký súcit a milosrdenstvo, ²dovršte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! ³Nič nerobte z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte iných za vyšších od seba ⁴a nevyhľadávajte každý iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých. (Fil 2,1–4)

Aké faktory viedli podľa úvodného textu k nejednote v zbore vo Filipách (Fil 2,1–4)? Čo Pavol navrhuje ako nápravu?

Pre Pavla muselo byť obrovským sklamaním sledovať, že zbor, ktorý založil a miloval, sužuje rivalita a pohlcujú spory. Na opis problémov používa veľmi ostré slová. Slovo „ctižiadosť“ je prekladom gréckeho slova *eritheia* a znamená doslova „sebecká ambícia“ alebo „sebecká túžba vyniknúť“. Toto slovo sa objavilo už vo verši Fil 1,17, kde označovalo Pavlových sebeckých rivalov v Ríme, ktorí sa snažili presadzovať seba, a nie Kristovu vec.

Táto „sebecká ambícia“ patrí medzi skutky tela („zvady“; Gal 5,20) a ako naznačuje Jakub, „kde je záviť a *neznášanlivosť* [*eritheia*], tam je nepokoj a všetko možné zlo“ (Jak 3,16).

Grécke slovo preložené ako „márna sláva“ (*kenodoxia*; Fil 2,3; „márna chvála“; Roh.) sa nachádza v Novej zmluve len na tomto mieste. V mimobiblickej literatúre sa objavuje vo význame arogancie, neopodstatnenej pýchy a prehnaneho sebavedomia. Odvođené slovo používa Pavol aj pri napomínaní Galaťanov: „Nehľadajme márnú slávu [*kenodoxoi*], nedráždime sa navzájom a nezávidme jeden druhému!“ (Gal 5,26)

Pavol prichádza s nasledovným riešením spomenutých problémov:

(1) *Povzbudenie v Kristovi*. Pavol bude naďalej používať Kristov osobný príklad ako silnú motiváciu.

(2) *Útecha z lásky*. Ježiš zjavuje božskú lásku a prikazuje nám, aby sme sa „milovali navzájom tak, ako som vás miloval ja“ (Ján 15,12).

(3) *Spoločenstvo Ducha*. Prítomnosť Svätého Ducha vytvára blízky kresťanský vzťah podobný tomu, ktorý prenikal ranou cirkvou (Sk 2,42; porovnaj 2Kor 13,14).

(4) *Súcit* (alebo *náklonnosť*). Túto božskú vlastnosť môžeme často pozorovať v Kristovom živote (pozri Mat 9,36; 20,34; Mar 1,41) a vyjadrujú ju podobenstvá o milosrdnom Samaritánovi (Luk 10,33) a o márnوترatnom synovi (Luk 15,20).

(5) *Milosrdenstvo*. Túto vlastnosť stelesnenú Ježišom môžeme vidieť aj v životoch Jeho nasledovníkov (Luk 6,36).

(6) *Zmýšľať rovnako, mať tú istú lásku, byť jedna duša a jedna myseľ*. Nádherný obraz! Je ťažké si predstaviť mocnejší spôsob, akým by Pavol mohol zdôrazniť dôležitosť jednoty. Ako Pavol ukáže už o niekoľko myšlienok neskôr, máme uvažovať tak, „ako Kristus Ježiš“ (Fil 2,5).

■ Pavol vyzýva Filipánov, aby prekonalí nejednotu prijatím pokory, lásky a Kristovho spôsobu uvažovania. V ktorých oblastiach svojho života – doma, v zbore alebo v zamestnaní – by si mal odložiť osobné ambície alebo pýchu, aby si podporil jednotu? Ako môžeš dnes zrkadliť Kristovu pokoru a lásku?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

ZDROJ JEDNOTY

²Dovršte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! ³Nič nerobte z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte iných za vyšších od seba ⁴a nevyhľadávajte každý iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých. (Fil 2,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zamyslime sa podrobnejšie nad Pavlovým dôrazom na jednotu vo Fil 2,2, kde tú istú myšlienku opisuje štyrmi rôznymi spôsobmi. Všimnime si tiež jeho zameranie na myseľ, myšlienky a pocity. Zatiaľ čo náboženský vodcovia mali tendenciu zdôrazňovať vonkajšie správanie, Ježiš sa zamerával na spôsob nášho uvažovania a na naše pocity. Bohatý mládenec napríklad tvrdil, že vždy dodržiaval zákon. No tým, že mu Ježiš povedal, aby predal všetko, čo mal, rozdal to chudobným a nasledoval Ho, Ježiš skúšal jeho pripútanosť k svetským veciam. Povedal tiež, že človeka poškvrňuje to, čo vychádza zo srdca (alebo mysle): „Zo srdca totiž vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, falošné svedectvá a rúhanie.“ (Mat 15,19) Na inom mieste hovorí: „Lebo ústa hovoria to, čím je naplnené srdce.“ (Mat 12,34)

Aké praktické kroky treba podľa Pavlových slov (Fil 2,2–4) podniknúť, aby sme v cirkvi prežívali jednotu?

Pavlove slová vykresľujú *pokoru* ako pokoru mysle, úctu k druhým viac ako k sebe samým, starostlivosť o záujmy iných, nielen o svoje vlastné. Ľahšie sa to povie, ako urobiť, však? Toto sú však zásady, ktoré je dôležité mať na pamäti vo všetkých našich vzťahoch. V rozhovoroch máme často tendenciu sústrediť sa na svoje odpovede, namiesto toho, aby sme sa sústredili na počúvanie, pochopenie, čo hovorí druhá osoba, a na snahu vidieť problém z jej pohľadu. Spory často vznikajú z jednoduchých nedorozumení, ktorým by sa dalo vyhnúť jednoduchým aktívnym počúvaním. Možno sa nezhodneme, ale počúvanie a snaha pochopiť postoj druhej osoby je prvým krokom k pestovaniu zdravej komunikácie a dôvery.

Pavol hovorí, že máme zachovávať „jednotu ducha“, ktorá vytvára „zväzok pokoja“ (Ef 4,3). Ak je v cirkvi spor, Svätý Duch môže upokojiť rozvírenú hľadinu a priviesť nás k jednote, čím vytvorí harmóniu. V tej istej kapitole Pavol hovorí o „jednote viery a poznania Božieho Syna“ (Ef 4,13). Potrebujeme mať tú istú vieru a to isté chápanie Písma prameniaceho z poznania Krista a Jeho učenia. Takáto jednotu sa potom prejaví aj v jednote celého spoločenstva.

APLIKÁCIA

- Čoho sa potrebujeme vzdať, aby sme sa naučili vážiť si iných viac ako seba? Ako sa to môžeme naučiť? V čom by sa zmenili naše vzťahy, keby každý takto „zomrel sebe samému“ (2 Kor 5,15; Rim 14,7)?

FORMOVANIE MYSLE – ZVONKU ALEBO ZVNÚTRA?

Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš. (Fil 2,5)

Veď Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč. Preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca. (Heb 4,12)

Napokon, bratia, upriamte svoju myseľ na všetko, čo je pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, láskyhodné a úctyhodné, to, čo je cnostné a chvályhodné. (Fil 4,8)

Stále viac spoločností vyvíja pokročilé technológie, ktoré kombinujú výpočtový výkon počítačov s ľudským mozgom. Výskumníci dúfajú, že prepojením mysle s počítačmi bude možné ovplyvniť naše myšlienky prostredníctvom počítačov. Takéto mozgové implantáty môže priniesť pozitívne výsledky, medzi ktoré patrí prevod myšlienok na hovorené slovo (a tým umožnenie vyjadrovania napríklad po poškodení mozgu), pomoc pri zvládaní epilepsie, depresie či Parkinsonovej choroby. Nie je však ťažké predstaviť si aj pochybné a odsúdeniahodné využitie.

Takéto ovládanie mysle už v podstate existuje. Neustály tok informácií, ktorému sme každodenne vystavení napríklad na sociálnych médiách, „programuje“ naše uvažovanie, formuje naše myšlienky a riadi naše konanie. Keď sa ponoríme do médií, svetský spôsob uvažovania zanechá v našich myšliach svoju stopu a my začneme myslieť podobne alebo rovnako. Je to, akoby boli mysle iných ľudí implantované alebo zlúčené s tou našou.

Podobne ako Ježiš, aj my máme mať „zmýšľanie Ducha“ (Rim 8,6). „Božie veci nepozná nikto, len Boží Duch,“ ktorého Pavol kladie do kontrastu s „duchom sveta“ (1Kor 2,11.12). Kto je naším učiteľom? A čo sa od neho učíme?

Prečítaj si Fil 2,5. Čo podľa teba znamená výzva „zmýšľať“ tak, ako Ježiš Kristus?

Dá sa povedať, že rôznymi technikami sme schopní zmeniť spôsob svojho uvažovania, ale svoje srdce zmeniť nedokážeme. Takú moc má jedine Boh. Svätý Duch musí vykonať „operáciu“ nášho srdca, pri ktorej použije „meč Ducha“ (Ef 6,17), „živé a účinné“ Božie Slovo, ktoré „preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca“ (Heb 4,12). Iba prostredníctvom Svätého Ducha môžeme skutočne poznať samých seba, pretože naše vlastné srdce nás prirodzene klame (Jer 17,9). Hebrejské slovo pre „klamlivý“ (akov) označuje hrboľatú pôdu, na ktorej pri chôdzi zakopávame. V širšom zmysle znamená myšlienky, ktoré sú krivé, pomýlené, skazené. Preto potrebujeme byť premenení „obnovením“ nášho zmýšľania, aby sme „vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé“ (Rim 12,2).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

■ **Prečo je dôležité, aby sme sa riadili Pavlovou výzvou vo Fil 4,8?**

APLIKÁCIA

KRISTOVO ZMÝŠĽANIE

⁵Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš: ⁶On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, ⁷ale zriekol sa jej, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ⁸ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži. (Fil 2,5–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Muhammad Ali raz povedal: „Som najväčší.“ V auguste 1963, šesť mesiacov pred získaním titulu majstra sveta v boxe v ťažkej váhe, dokonca vydal nahrávku hovoreného slova s názvom „Som najväčší“ (*I Am the Greatest*). Ali bol nepochybne skvelý športovec, ale nebol príkladom, ktorý by sme mali nasledovať, ak chceme mať Kristovo zmýšľanie.

Naproti tomu Ježiš bol úplne bezhriešny. Hoci bol pokúšaný „vo všetkom... podobne ako my“ (Heb 4,15), nikdy nezhrešil, a to ani len myšlienkou. Napriek tomu text Heb 5,8 hovorí: „hoci bol Synom, vo svojom utrpení sa naučil poslušnosti“. Ježišovo podriadenie sa Otcovej vôli bolo vždy dokonalé, úplné. Nikdy sa neodmietol podriaďovať, hoci to nepochybne mnohokrát nebolo ľahké.

Úvodný text (Fil 2,5–8) mnohí radia medzi najsilnejšie a najkrajšie texty Písma. Čo v ňom Pavol vyjadruje? Aké sú dôsledky týchto slov? A čo je najdôležitejšie, ako uplatňuješ tento princíp vo svojom živote?

Ježiš, ktorý je rovný Bohu a ktorý je Bohom, nielenže na seba vzal ľudské telo, ale stal sa aj „služobníkom“ (*dúlos*, „sluha“, „otrok“) a potom sa obetoval ako obeť za naše hriechy! Pavol dokonca hovorí, že Kristus „sa stal kľatbou za nás“ (Gal 3,13). Boh, náš Stvoriteľ, zomrel na kríži, aby bol aj naším Vykupiteľom. A takýto čin si vyžadoval, aby sa stal kľatbou za nás.

Akým spôsobom môžeme pochopiť skutočný zmysel týchto slov? A čo je ešte dôležitejšie, ako žiť podľa týchto výziev? Ako môžeme mať rovnakú ochotu pokoriť sa a obetovať pre dobro druhých?

Na inom mieste Ježiš povedal: „Najväčší z vás bude váš sluha. Kto sa však bude povyšovať, bude ponížený, a kto sa poníži, bude povýšený.“ (Mat 23,11.12). Toto v mnohých ohľadoch odzrkadľuje Pavlove slová vo Fil 2,5–8.

Pavol tu vlastne na Ježišom príklade zdôraznil predchádzajúcu výzvu, že nemáme robiť nič „z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu“ (Fil 2,3).

APLIKÁCIA

- Ako by sme mali reagovať na to, čo pre nás Kristus urobil podľa Fil 2,5–8? Aká reakcia by mohla byť hodná Jeho obete – ale iná než padnúť na kolena a uctievať? Prečo je nesprávne myslieť si, že naše skutky môžu pridať niečo k tomu, čo Kristus už pre nás urobil?

TAJOMSTVO ZBOŽNOSTI

⁵Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš: ⁶On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, ⁷ale zriekol sa jej, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ⁸ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži. (Fil 2,5–8)

¹⁴Keďže deti majú účasť na krvi a tele, podobne i on sa stal jedným z nich, aby smrťou zničil toho, čo mal moc nad smrťou, totiž diavla, ¹⁵aby vyslobodil tých, ktorých po celý život zotročoval strach pred smrťou. ¹⁶Veď sa neujíma anjelov, ale Abrahámovho potomstva. ¹⁷Preto sa vo všetkom musel pripodobniť bratom, aby sa stal milosrdným a verným veľkňazom pred Bohom a odčinil hriechy ľudu. ¹⁸A pretože sám v tom, čo pretrpel, bol skúšaný, môže pomáhať tým, čo sú skúšaní. (Heb 2,14–18)

Veď nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcítiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. (Heb 4,15)

Známy biblický text hovorí: „Ak si niekto myslí, že niečo už úplne spoznal, ešte to nepozná tak, ako treba.“ (1 Kor 8,2) Neexistuje žiadna téma, o ktorej by sme vedeli všetko. Vždy sa môžeme o čomkoľvek dozvedieť niečo ďalšie, nové, dosiaľ nepoznané. O čo viac je to pravdou, ak uvažujeme o večných skutočnostiach spojených s Božstvom a vtelením? Pavol sa často odvoláva na Kristovo ohromujúce poníženie, keď sa stal ľudskou bytosťou. Je to téma, ktorú neobsiahne ani celá večnosť.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo charakterizovalo Ježišovo poníženie? Ako sa to prejavilo v tom, že prijal ľudskú prirodzenosť? (Pozri Rim 8,3; Heb 2,14–18 a Heb 4,15.)

Ako je možné, že sa večný Boží Syn pôsobením Svätého Ducha (pozri Luk 1,35) stal božsko-ľudskou bytosťou v Máriinom lone? Je ohromujúce, ako sa niekto nekonečný a večný mohol zrazu stať konečnou ľudskou bytosťou podliehajúcou smrti. To je podstata toho, čo Pavol nazýva „tajomstvom zbožnosti“ (1 Tim 3,16). V nádhernej hymne vo Filipanom 2 Pavol veľmi podrobne vysvetľuje toto poníženie.

- „Mal Božiu podobu“ (Fil 2,6). Slovo *morfé* („forma“, „podoba“) označuje Ježišovu božskú podstatu, teda že On bol rovný Otcovi (porovnaj Ján 1,1).

- „Zriekol sa jej“ (Fil 2,7; „sám seba zmaril“ Roh.; „vzdal sa hodnosti“ SEP). Tajomná povaha Ježišovho zrieknutia sa božských výsad – aby sa mohol stať skutočne ľudským a pokúšaným tak, ako sme my – je ohromujúca.

- „Ponížil sa“ (Fil 2,8). Keď Ježiš prijal ľudskú prirodzenosť, zmenil sa z Vládcu vesmíru na podriadeného služobníka. Tento Kristov postoj je presným opakom Luciferovej snahy.

- „Až na smrť, a to smrť na kríži“ (Fil 2,8). Neexistoval potupnejší spôsob smrti ako ten, ktorý si vybral Ježiš, keď si ho naplánoval s Otcom v „rade pokoja“ (Zach 6,13; Roh.) a vopred ho vyjadril tým, že Mojžiš „vyzdvihol hada na púšti“ (Ján 3,14; pozri 4Moj 21,9), a tak sa stal „za nás hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou“ (2Kor 5,21).

■ **Prečo by sme mali kríž vnímať aj ako náš príklad odovzdania sa a pokory? Ako by nás mal tento pohľad viesť k väčšej pokore a k podriadeniu sa Bohu?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Všetka otcovská láska, ktorá po celých generáciách prechádzala ľudskými srdcami, a všetky pramene nehy, ktoré sa otvárali v dušiach ľudí, sú v porovnaní s nekonečnou, nevyčerpatelňou Božou láskou len malým potôčikom v bezbrehom oceáne. Jazyk to nedokáže vypovedať, pero to nedokáže opísať. Môžeme o tom rozjímať každý deň svojho života, môžeme usilovne skúmať Písmo v snahe pochopiť to, môžeme v snahe pochopiť lásku a súcit nebeského Otca použiť každú silu a schopnosť, ktorú vám Boh dal, a napriek tomu nás nekonečne presahuje. Túto lásku môžeme študovať celé veky, ale nikdy úplne nepochopíme dĺžku a šírku, hĺbku a výšku Božej lásky, ktorá dala svojho Syna, aby zomrel za svet. Ani samotná večnosť nebude stačiť na úplné zjavenie tejto lásky. Ale keď budeme študovať Bibliu a rozjímať o Kristovom živote a pláne vykúpenia, tieto veľké témy sa budú nášmu chápaniu otvárať čoraz viac.“ (5T 740)

„Keď dostávame výchovu, ako Mojžiš v Kristovej škole, čo sa naučíme? – byť namyslený? – mať o sebe povýšenú mienku? – Nie, naozaj nie. Čím viac sa v tejto škole učíme, tým viac budeme napredovať v krotkosti a pokore mysle. Nemali by sme mať pocit, že sme sa naučili všetko, čo stojí za to vedieť. Mali by sme čo najlepšie využiť talenty, ktoré nám Boh dal, aby sme, keď prejdeme zo smrteľnosti do nesmrteľnosti, neopustili to, čo sme dosiahli, ale mohli si to vziať so sebou na druhú stranu. Počas nekonečnej večnosti bude Kristus a Jeho dielo vykúpenia témou nášho poznávania.“ (Ms 36, 1885)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako ste na vlastnej koži zažili realitu Božej lásky? V triede sa porozprávajte o rôznych spôsoboch, akými ste spoznali a zažili Jeho lásku.
2. Čo presne znamená, že Ježiš prišiel „podobný ľuďom“ (Fil 2,7)? Porovnaj s Rim 8,3. Diskutujte o týchto pasážach a ich prepojení.
3. Cirkev čelí rôznym výzvam týkajúcich sa jednoty. Ako je to u vás? Nech už sú problémy akékoľvek, prečo by ochota byť pokorný, nerobiť nič „z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu“ (Fil 2,3), bola skvelým spôsobom, ako aspoň začať riešiť vzniknuté problémy?